

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaalihuollon palveluvalikoiman rajaaminen – 100 milj. euron säästöt

Hallitussihteeri Suvi Velic ja sosiaalineuvos Virva

Juurikkala, STM

4.11.2024

Sosiaalihuollon palveluvalikoiman rajaaminen/ toimeksianto

Hallitus päätti 16.4.2024 kehysriihessään uusista menosopeutuksista sosiaalihuoltoon ”sosiaalihuollon palveluvalikoiman rajaaminen”

- Vaikutus julkiseen talouteen 100 milj. euroa vuodesta 2026 lukien
- Muutokset voivat/tulee kohdistua niin palvelujen järjestämistä vastuun laajuuteen kuin menettelysäännöksiinkin. Tavoitteena on 1 %:n kustannusten hillintä.
- Valmistelussa on huomioitava, etteivät toimet ole päällekkäisiä muiden hallitusohjelman liite B:ssä jo linjattujen tai muuten valmisteltujen tai valmistelussa olevien toimenpiteiden kanssa
- Asiaan liittyvä hallituksen esitys annetaan vuonna 2025

Sosiaalihuollon 100 miljoonan säästöt – hallituksen esityksen valmistelusta

- Lainsäädäntösuunnitelmassa *Sosiaalihuollon palveluvalikoiman rajaaminen* – työnimellä
  - Palveluvalikoima kuitenkin vain yksi tarkastelukohdista kehysriihikirjauksen mukaisesti
  - Paljon aihioita ja teemoja valmistelupöydällä; ei vielä sisällöllisiä linjauksia
- Valmistelua tehdään tiiviissä yhteistyössä ja vuoropuhelussa hyvinvointialueiden kanssa
  - Hyvinvointialueilta saatu ehdotuksia tarkasteltavista säädöskohdista
- Yhteys lainsäädäntösuunnitelman mukaiseen *Porrasteisuuden edistäminen* -esitykseen sekä muihin sosiaalihuollon hallitusohjelmakirjauksiin tarkentuu valmistelun edetessä
- Selvityshenkilöiden ehdotukset sosiaalihuollon kehittämisen tarpeista ovat osa taustamateriaalia, jota hyödynnetään valmistelussa

Periaatteita ja lähtökohtia sosiaalihuollon säästöjen etsimiselle

- Tärkeää turvata sosiaalihuollon perustehtävä ja ydintoiminnot ja etsiä ratkaisuja, jotka samanaikaisesti ohjaisivat järjestelmää tarkoituksenmukaiseen suuntaan, esim.
  - Palvelujärjestelmän ja vastuiden selkeyttäminen
  - Perustason palvelujen ensisijaisuus
  - Siirtymä raskaimmista varhaisen tuen palveluihin
  - Erityisen tuen tarpeessa olevien/ kaikkein heikoimmassa asemassa olevien palvelujen turvaaminen
- Keskeistä on tunnistaa ne olemassa olevat velvoitteet, joilla on heikko kustannusvaikuttavuus
- Säästöjen etsintä toteutetaan säädösmuutoksilla; normituksen keventämisen lisäksi pohdinnassa on myös täsmällisempi säätäminen, jos se tuottaa kustannussäästöjä

Esimerkkejä tarkasteltavista sisällöistä ja näkökulmista (1/4)

1) Sosiaalihuollon asiakasprosessin ja hallinnollisten menettelytapojen tarkastelu, esim.

- Sosiaalihuoltolain ja erityislakien palveluprosessia ja hallinnollisia tehtäviä koskeva sääntely, esim.
  - SHL 39 §:n mukaisen asiakassuunnitelman tekemisen velvoittavuuden vähentäminen?
  - Tiettyihin sosiaalipalveluihin (kuten SHL 15 §:n mukaisen sosiaalityöhön tai 16 §:n mukaiseen sosiaaliohjaukseen) liittyvien hallintopäätösten tekovelvoitteen keventäminen/ muuttaminen tosiasialliseksi toiminnaksi
  - Asiakastyön kirjaamisvelvoitteiden tarkastelu ja sujuvoittaminen asiakastiedon ja raportointitiedon saantia heikentämättä?

Esimerkkejä tarkasteltavista sisällöistä ja näkökulmista (2/4)

2) Sosiaalipalvelujen tarkastelu, esim.

- Palveluvalikoima, palvelujen sisältö ja myöntämisperusteet
- Sosiaalihuoltolain 14 §:n mukaiset palvelut sekä pykälässä mainitut erityislait → koko sosiaalihuollon kokonaisuus tarkastelussa
- Onko sosiaalihuollon lakisääteisessä palveluvalikoimassa karsimisen varaa? Onko palvelujen saantikriteeristö riittävän selkeää/tarkoituksenmukaista? Voiko palvelun saantikriteerejä sääntelyssä kiristää tai suunnata tarkemmin? Esim.
  - Kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen (17§) rajapinta?
  - Oikeus sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaisiin tukipalveluihin ja 23 §:n mukaisiin liikkumista tukeviin palveluihin?
  - Sosiaalihuoltolain 28 §:n mukaisten muiden sosiaalipalvelujen rajaaminen?

Esimerkkejä tarkasteltavista sisällöistä ja näkökulmista (3/4)

3) Muun lakisääteisen toiminnan tarkastelu, esim.

- Sosiaalihuollon lakisääteiset hyvinvoinnin edistämisen tehtävät
  - Voitaisiinko ehkäisevää toimintaa säädellä velvoittavammin ja ohjata järjestelmää kustannusvaikuttavampaan suuntaan?
- Muiden hallinnonalojen toimintaan/ rajapintaan liittyvien tehtävien ja vastuiden tarkastelu (esim. työllisyys, kotoutuminen, vastaanottojärjestelmä, asuminen..)
  - Onko tunnistettavissa päällekkäisiä hallinnollisia, lakiin perustuvia tehtäviä, joita voisi yhdistää tai keventää?
  - Esimerkiksi päällekkäisyydet laissa kuntouttavasta työtoiminnasta ja laissa työllistymisen monialaisesta edistämisestä

Esimerkkejä tarkasteltavista sisällöistä ja näkökulmista (4/4)

4) Vaikuttavuuden / asiakashyödyn näkökulma, esim.

- Voidaanko tiettyjen vaativimpien erityispalvelujen lakisääteisellä keskittämisellä esim. yhteistyöaluetasoisesti tai valtakunnallisesti tuottaa kustannussäästöjä?
- Miten sosiaalihuollon ammattihenkilöiden tehtävärakennetta säädösperustaisesti ohjaamalla aikaansaataisiin kustannussäästöjä ja vaikuttavampaa tekemistä?

5) Muut kustannuksiin vaikuttavat asiat tai lakiin perustuvat tehtävät, esim.

- Voisiko yhteisistä palveluista säätämällä / yhteensovittamista lainsäädännöllä vahvistamalla aikaansaada kustannussäästöjä?
- Voiko sosiaalihuollon hukkakäyntiä ehkäistä ja tulopohjaa vahvistaa esim. käyttämättä jääneistä peruuttamattomista ajanvarauksista laskuttamalla?

Valmistelun aikataulusta

- Meneillään eri ehdotusten ja aihoiden tarkempi tarkastelu ja kustannusvaikutusten karkea arviointi
  - asioiden monisyisyys ja tietopohjan puutteet asettavat haasteita
- Keskeiset sisällöt/suuntaviivat tarkentuvat loppuvuoden 2024 aikana
- Alkuvuonna 2025 tarkoitus toteuttaa työpajoja ja kuulemisia
- Hallituksen esitys lausunnoille huhti-toukokuussa 2025
- Eduskuntaan syksyllä 2025 (budjettilaki)

Kiitos mielenkiinnosta!